

Integration av hbtq-frågor i elevhälsoarbete

– ja tack!

RFSL

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter

- Bildades 1950
- Arbetar för att alla ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter
- Religiöst och partipolitiskt obundet
- Utbildat med hbtq-certifieringen sedan 2008.

Normer, förväntningar och föreställningar

Märks i vårt språk, i bilder, hur vi uttrycker oss och hur vi bemöter varandra

Dags för en
bensträckare?

Heteronormen = förväntningar om kön och sexualitet

Man

Maskulinitet

♥ Kvinna

Kvinna

Femininitet

♥ Man

Normer ger konsekvenser

Diskriminering   Negativ bild   Behöver ofta "komma ut"

Otrygghet

Trygghet

Samhället är anpassat
efter dig

Kriminaliseras

Oproblematiskt

Självklart

Ifrågasatt

Grupper

Lagligt

"Normalt"

NORM

"Naturligt"

Våld

Stereotyper

Synlig på egna villkor

Individer

Gemenskap

Osynligt
eller
extremt
synligt

Ses som en
sjukdom

Behöver inte "komma ut"

Rättigheter

Självklart

Får normen ha åsikter om

"Onaturligt"

Skällsord

Problematiskt

Hbtq-certifiering

Verktyg för inkludering och synliggörande

Hbtq-certifieringens mål

- Att de anställda i verksamheten får en **ökad kunskap** om hbtq, normer samt konsekvenser av normer för hälsa och livsvillkor för hbtq-personer
- Att verksamheten **påbörjar ett förändringsarbete** för en öppen och inkluderande arbetsmiljö, samt ett välkomnande bemötande av besökare, utifrån ett hbtq-perspektiv

Varför hbtq-certifiering?

För att främja
hbtq-personers
hälsa

För
likvärdigt
bemötande

För en god
arbetsmiljö

För att skapa
trygga och
positiva möten
och upplevelser

Homo och bisexuellas hälsa

- Nedsatt fysiskt och psykiskt allmäntillstånd jämfört med heterosexuella
- Mer än fördubblad risk för depression och ångestsjukdom
- Fyra gånger vanligare med självmordstankar
- Särskilt utsatta grupper: **unga personer och bisexuella kvinnor**

Utvecklingen av hälsan och hälsans bestämningsfaktorer bland homo- och bisexuella personer. Folkhälsomyndigheten, 2014

Transpersoners hälsa

- Rapporterar betydligt sämre allmänt hälsotillstånd än generell population
- 36 % har under det senaste året allvarlig övervägt att ta sitt liv
- Bland unga transpersoner mellan 15-19 år är siffran 57 %
- En tredjedel rapporterar att de någon gång har försökt ta sitt liv

Hälsan och hälsans bestämningfaktorer bland transpersoner.
Folkhälsomyndigheten, 2015

Utsatta för våld

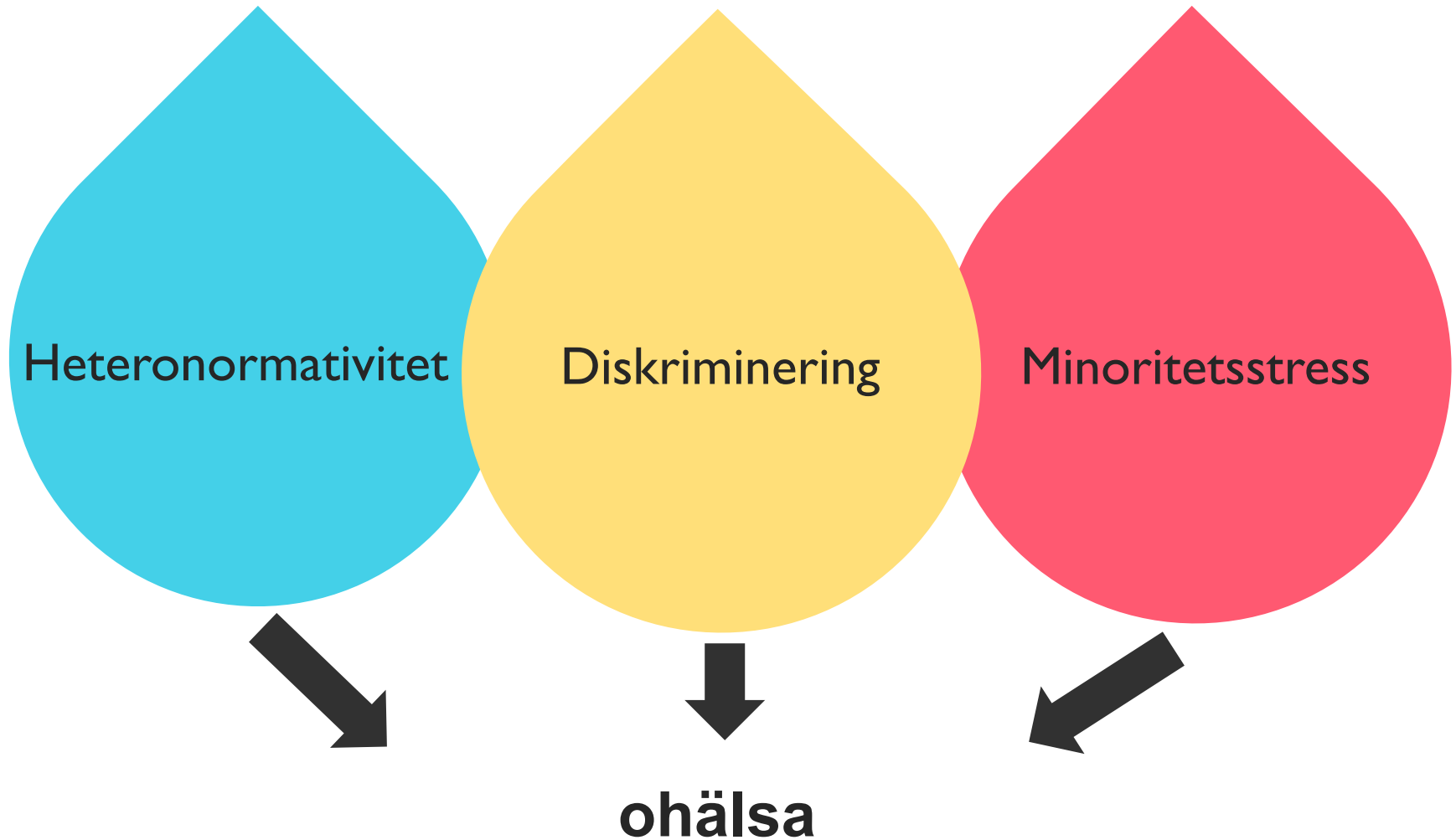
- Att vara utsatt för våld är mer än dubbelt så vanligt bland homo & bisexuella personer jämfört med heterosexuella
- Yngre är mer våldsutsatta än äldre

Utvecklingen av hälsan och hälsans bestämningsfaktorer bland homo- och bisexuella personer, Folkhälsomyndigheten, 2014

- Var femte ung homo eller bisexuell person har utsatts för våld av en närstående – dubbelt så många jämfört med heterosexuella

Hon, han, hen, MUCF, 2010

Varför ser det ut så här?

Minoritetsstress

- Stressfaktorer som individer från stigmatiserade/ minoritetsgrupper utsätts för och som bidrar till ohälsa
- Utsatthet (osynliggörande, ifrågasättande, diskriminering, våld)
- Riskmedvetenhet och konsekvenstänkande
- Internalisering av negativ självbild

Meyer, 2003; Mays & Cochran, 2001

Vad kommer
hända om de
får veta..?

Kommer
de
respektera
mig?

Vet de något om
sådana som
mig?

Är det
tryggt för
mig att vara
här?

Kommer de
behandla mig
dåligt?

Minoritetsstress

Kommer jag bli
utsatt för våld?

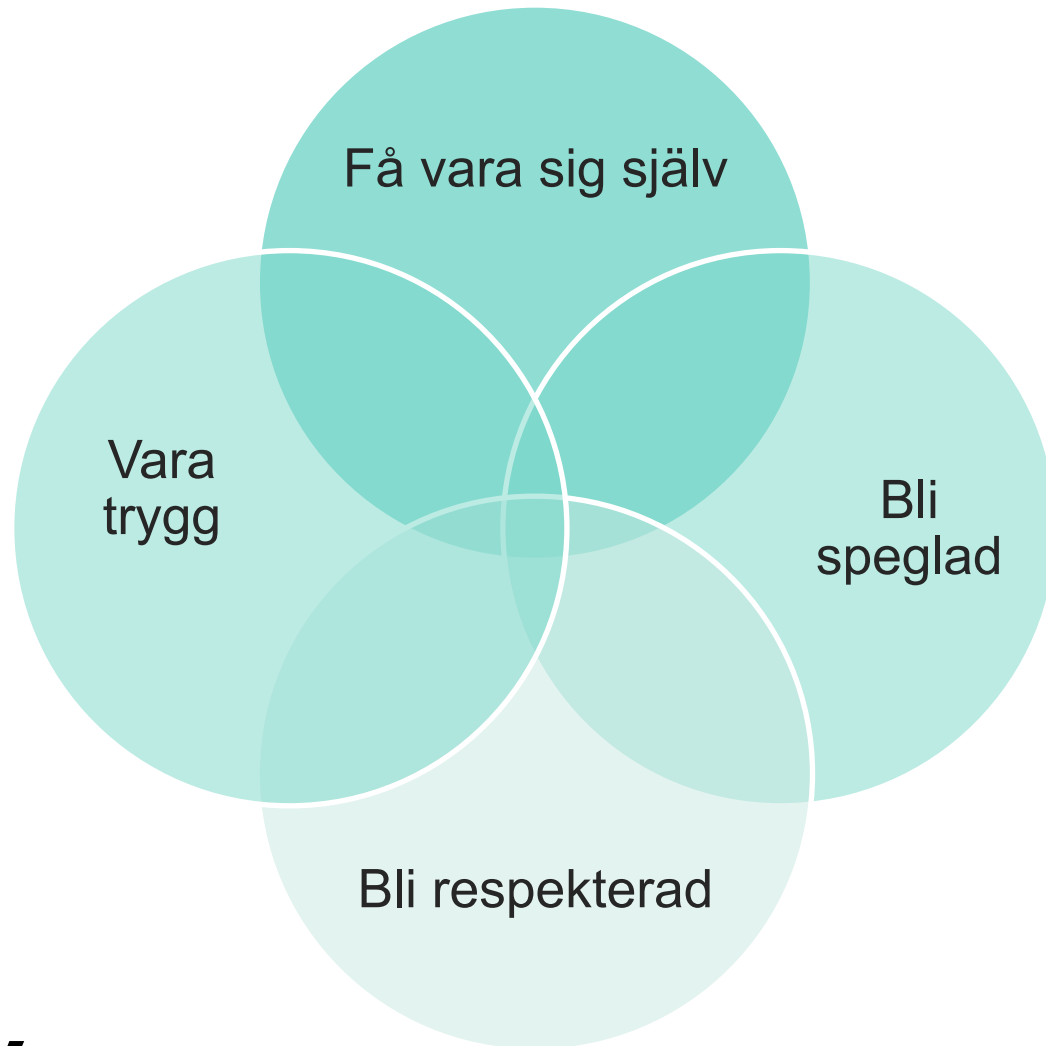
Måste jag
förklara mig?

Tycker de
att jag är
äcklig?

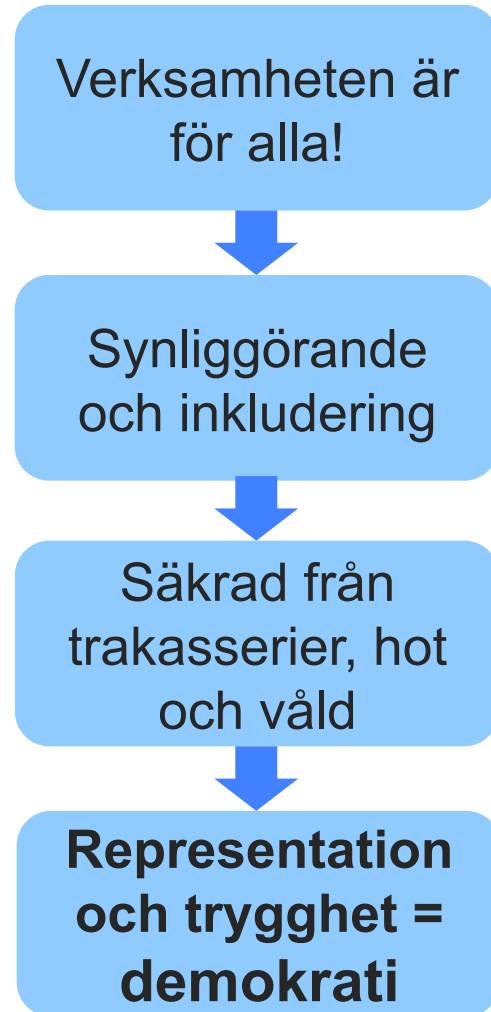
Tycker de att
jag är konstig?

Behov

Skolan som arena

Hbtq-certifieringen ger verktyg för att...

- Få syn på och arbeta för att förändra normer som leder till osynliggörande, trakasserier, diskriminering, hot, hat och våld
- Aktivt arbeta för att synliggöra, inkludera och välkomna alla

Hbtq-certifieringens innehåll

- Normer och normers konsekvenser

- Perspektiv på kön och sexualitet

- Begrepp – synliggöra och skapa gemensamt språk

- Ramar för likabehandlingsarbete – diskrimineringslagstiftning och arbetsmiljölag

- Bemötandets betydelse

I ett större sammanhang

”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter”

Ur FN:s allmänna förklaring om de mänskliga
rättigheterna från 1948

Kontakt

Föreläsare

linn.gulbrandsen@rfsl.se

**Utbildnings-
administration**
utbildning@rfsl.se

